

Kjak

Súsanna Funding

So hendi syndarliga vanlukkan

– sum vit flatarbúgvar hava óttast so leingi. Nú bíða vit bara til ein syndarlig vanlukka hendir á Løgmannabreyt, ella skulu vit bíða?

Vit hava javnan tosað um, at løgið er, at eingin ferðsluvanlukka er hend á Flatarvegnum. Vit sum búgva í økinum mugu ferð eftir ferð ásanna, at bilarnir koyra ikki oman eftir Flatarvegnum, nei, teir flúgva! Teir koma omaneftir við so rúkandi ferð, at teir fara beint oman eftir miðjuni av vegnum, taka ikki eingong svingini. Tíverri hendi so hendan vanlukkan, har ein barnagarðsflokkur verður árendur á gongubreytini. Skaðin er ríkiliga stórur í sær sjálvum, men lukkutíð lá eingin eftir á. Sonur mín, sum er 8 ára gamal, kom við sama bussi sum barnagarðsbørnini. Til hansara fyrimun gekk hann eitt lítið petti framm-an fyri hini børnini, og hevði hann sneitt inn á Mórítssarveg, tá hann bráðliga hoyrir skríggj og grát aftan fyri seg. Hann kom hjartkiptur til húsa at siga frá, at okkurt ræðuligt var hent. Eg kenni meg hepn-an, at mín sonur slapp óskalaður, men onkur annar eigur hini børnini, sum ikki sluppu undan!

Í dag siggi eg, at teir seta ferðtálmarar (vegbungur) á Flatarvegin! Tað var upp á tíðina! Hetta kemur ikki ov tíðliga, men gott at tað kemur! Hetta fer vónandi at minka um ferðina á bilunum.

So er tað Løgmannabreyt, har vegurin kemur oman í Vegin Langa. Har er skilið einki frægari, heldur tvørturímóti. Eg eigi tvey skúlabørn og tað er við bivandi hjarta, at tey fara til gongu um morgnarnar. Eg andi lættan hvønn morgun, tá klokkan er farin av 8, og

eingin útrykningur hevur verið. Tí at fara tvørturum Løgmannabreytt er alt annað enn trygt. Tað er lívshættisligt. Síðsta pettið oman eftir Løgmannabreyt er 4 sporaður vegur og er mest sum ein motorvegur. Bilarnir koma við tí rúkandi ferð omaneftir. Gonguteigurin niðast við er tvørtur um 4 sporaðan veg. Eina ferð dóttirin gekk í skúla steðgar fyrsti bilurin og hon fer tvørturum. Last-bilur í næsta sporinum hevði ikki varnast hana, men megnaði akkurát at bremsa, so hon slapp óskalað. Eftir hesa hending, gekk long tíð, har hon ikki tordi at ganga í skúla. Tað er so nógv ferðsla við hesa sam-ankoming, at tað er valla størri nakra aðrastaðnis í landinum. 2 skúlar eru í hesum økinum, og tískil eisini nógv børn.

Tað er ikki at skilja, at kommunan útbyggir ein so risastóran býling sum Løgmannabreyt + síðugøtur, uttan at tryggja fótgangarar, sum skulu tvørturum vegin niðast við. Tíverri skal altíð onkur vanlukka henda, áðrenn tiltøk verða sett í verk. Nú hendi tað so á Flatarvegnum, og eg vóni so sanniliga, at komm-unan tryggjar vegin við Løgmannabreyt eins og nú verður gjørt á Flatarvegnum. Eg kann prísar meg lukkuliga, at eg enn eigi øll míni børn, men nú kann tað vera well við at dúva upp á eydnuna. Her skal okkurt setast í verk at fyribyrge fleiri vanlukkur.

William Smith
Argir

Hví eg (kanska) ikki fari á løgtingsval

Frælsi til at velja síni parlamentarisku umboð er grundstøðið í eini demokratiskari samfelagskipan og verður hildið at vera millum týðningarmestu mannarættindi

Kortini eri eg farin at ivast í, um eg skal fara á val. Ikki tí at eg vænti, at tey meinsku fara at frøast, og tey góðu fara at gráta, um eg fari á val ella ikki. Men um vit veruliga meina hetta við demokratiinum, áttu vit so ikki at harmast um, at ein samfelagsborgari umhugsar at havna síni rættindi?

Tað skuldi eg meint. Utan so, at hesin forherðingurin hevur umráðandi grundir til at ivast í, um okkara samfelag virkar sum eitt demokrati.

Íðan, hvat veit eg um hvussu eitt demokratii eigur at virka? Ikki so nógv annað enn tað Edward Albee sigur um tað:

Vit kundu fingið alt, vit ynskja okkum, men tá ið saman um kemur, fáa vit tað, vit hava uppiborið.

Valevni hjá Fólka-flokki-num, Annika Olsen, myndar trupulleikan:

“Vit hava kopierað danskar lógir, lógir, sum eru tilevnaðar eitt samfelag til 5 mió. íbúgv-ar, altsó lógir, ið eru passandi og nýtiligar til eitt heilt annað samfelag enn okkara.”

Og hon heldur fram: “Vit skulu hava smidligar lógir, ið eru tilevnaðar eitt íbúgvaratal, sum okkara, lógir, ið eru tillagaðar føroyska samfelagið og føroyska tørvin.” (Vágaportalurin 4. oktober 2011).

Hví talið á íbúgvarum og lógir skulu samsvara er ein gáta, sum bert Annika kann svara okkum uppá. Men hví brúka dýrgoldna orku til eitt serføroyskt lógarsavn, uttan so, at Annika ætlar at geva tí rættarlaga óskilinum enn friari ræsur?

Sum er gongur uppá stás at rangsnúgva donsku lógir-nar, so tær passa til føroyska tørvin.

Avleiðingarnar av óreiðiligum morali og grammum ævintýrarum eru hugstoyt-andi, ikki bara í Føroyum, men um allan vesturheimin. Lógir tryggja hvørki skynsemi ella vandaligan handilsmoral.

Her hjá okkum fór størsti bankin á heysin, og figgjarliga grundarlagið syndraðist undan privatum og virkju-m. Bankastjórnarnir róptu virðini, teir umsótu, “váða-fúsan kapital”. Tá ið alt var sett í váða, góvu teir sunnudagsklæddu geipararnir figgjarkreppuni skyldina, sum var talan um eina óreingiliga natúrlóg.

Vit, ið eru ov tornom til at skilja tey tungusnjøllu, vistu ikki betur enn, at figgjar-kreppan komst av, at bankarnir spæla matador við peng-unum, viðskiftafólki lænir teimum. Tað, ið ikki varð oytt á altjóða partabrævamarkn-aðanum, varð latið øðrum sunnudagsklæddum geipar-um at byggja skýborgir fyri.

Vit trúðu at demokratiið fór at ýva seg, nú spøkilsíð frá hálvfemsunum fór at ganga aftur - at hetta ábyrgdarleysa stórlætið hjá matadorunum var nakað, rættarsamfelagið átti at blanda seg uppí, men tey tornomu hava ikki skilt, at figgjarkervið hevur sítt egna, super-liberalistiska lív. Tey tornomu lona bankunum fyri teirra kreativitet við figgjarpakkum. Bankapakk-ar, rópa tingfólk tað. Vit minnast eisini tá ið megin-parturin av eginpeninginum í privatu fyrirkuni Smyril

Line hvarv í kjalarvørrinum á Norrønu. Sum ikki einaferð skuldu tey tornomu bjarga teirri frælsu liberalismuni, tá ið hennara egna frælsi hevði slúkt hana.

“Vit eru eitt siglandi fólk, kosta tað, tað má!”, venaði lögmaður seg, og Løgtingið játtaði 20 milliónir av skatta-inntøkunum at veita bráðvið-gerð til kollsigldu fyrirkuna. Aftur fingi vit tað, vit høvdu uppiborið.

Demokratiið er vordíð tátan hjá fjøldini, meðan andin frá Silicon Valley liggur yvir liberalistiska kervinum, og tey sum eru vald, verða kvald í andanum. Eingin lögtingslimur hevur hug at forgera sínum politiska lívi við at erta tær illgrunaverdu greinirnar av privatu vinnuni. Viðurskifti ið skelka okkara rættarkenslu verða tagd burtur. Hinvegin er tað eitt týðandi ítriv hjá sitandi landsstýrum at gera mál, ið aðrastaðni hoyra undir fyrisitingardeildirnar, til politiskar aðaltættir. Í øðrum demokratium verður slíkt javnsett við politisk sjálvmorð. Men ikki í okkara stýrisskipan. Tingfólk klandrast um makrelkvotur, fiski-loyvi og fiskidagaskipanir í staðin fyri at skapa yvir-skipaðan politikk.

Tunnilsprosjekt, ið krevja ómátaligar íleggingingar, svass og sjálvssvik um 266B, rúsdrekkaframleiðslu, promillumørk og bakdyr í Rúsunu, er soverðið, ið fáa tingfólk at tyrpast um røðara-pallin. ICES fær skyldina fyri, at fiskivinnupolitikkurin er ein satira, ES fær skyldina fyri, at vit ikki sleppa at fiska

allan makrelin, humanisman og umheimurin annars fær skyldina fyri alt hitt óskilið.

Og nú nærkast valið. Tey sum vilja verða vald, eru farin at krøkja valagn á atkvøðukrøkarnar. Sum vant er tað mesta so útgjarað, at tey fyri tað kundu lova betri veðurlag á fót bóltsvøllunum og súkklistunum undan-brekku. Fleiri av teimum lova skattalætta til alt fólk, sam-stundis sum tey tvíhalda um, at vit skulu hava trý javnsett sjúkrahús.

Eg dugi so frægt av lítlu-tabell, at eg kann rokna út, at skal eitt samfelag við 48.000 íbúgvum reka trý fult útgjørd sjúkrahús, ið øll siga seg veita viðgerðir á hægsta stigi, og sum væl at merkja hava akutttilbúgving alt samdøgrið, so er ikki ráð til skattalættan. Politiskt sakligar grundgevingar fyri at hava trý sjúkrahús hava ongantið verið fýrðar fram. Men tá ið so er, at politikarar meina, at heilsupolitikkur er ein spurningur um, hvussu nógv sjúkrahús vit hava, og ikki um hvørjar tænastr, vit eru før fyri at veita og ment at figgja, fáa vit sjálvandi tað, vit hava uppiborið.

Veljararnir, vit tornomu, hava tó ikki álvarsligari skynsemisbrek enn so, at vit vita, hvør tann dulda dags-skráin aftanfyrir politiska skilaloysið er.

Tað er soverðið, ið fær meg til at ivast í, hvussu demo-kratiskt samfelag okkara er, og sostatt at ivast í, um tað er vert hjá mær at fara á val.